

DOI : 10.33274/2079-4819-2024-80-1-75-85

JEL : O18, R15, D81

УДК 332.14

Лавроненко Г. О.,
аспірант

Донецький національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна,
e-mail: lavronenko_1@donnuet.edu.ua

Барабанова В. В.,
канд. екон. наук,
доцент

e-mail: barabanova@donnuet.edu.ua

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА СУТНІСНІ ДЕФІНІЦІЇ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНІВ В УМОВАХ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

UDC 332.14

Lavronenko H. O.,
PhD student

Mykhailo Tuhan-Baranovskyi Donetsk
National University of Economics and Trade,
Kryvyi Rih, Ukraine,
e-mail: lavronenko_1@donnuet.edu.ua

Barabanova V. V.,
PhD in Economic sciences,
Associate Professor

e-mail: barabanova@donnuet.edu.ua

THEORETICAL ASPECTS AND ESSENTIAL DEFINITIONS OF REGIONAL ECONOMY STATE REGULATION IN MACROECONOMIC INSTABILITY CONTEXT

Мета. Метою статті є аналіз та систематизація теоретичних аспектів і сутнісних дефініцій державного регулювання економіки регіонів в умовах макроекономічної нестабільності, а також визначення основних засад ефективного управління регіональною політикою в умовах макроекономічної нестабільності.

Методи. Для проведення дослідження було використані наступні методи: метод аналізу та синтезу (для дослідження теоретичних аспектів та визначення сутнісних дефініцій державного регулювання економіки регіонів), метод індукції (для виокремлення напрямків застосування методичних підходів до оцінки ефективного управління регіональною політикою в умовах макроекономічної нестабільності та для визначення ключових концепцій, на яких базуються наукові підходи до державного регулювання економіки регіонів в умовах макроекономічної нестабільності) та графічний метод (для побудови уточненої схеми складових макроекономічної нестабільності регіонів та розширено напрями їх подолання).

Результати. Макроекономічна нестабільність характеризується значними коливаннями ключових макроекономічних показників, які можуть бути викликані внутрішніми та зовнішніми економічними, політичними та соціальними факторами. Макроекономічна нестабільність впливає на регіональний розвиток через зниження інвестицій, зменшення бюджетних надходжень, збільшення безробіття та соціальної напруги. Для досягнення соціально-економічної стабільності та успішного розвитку регіону державне регулювання має забезпечувати успішне подолання макроекономічної нестабільності шляхом прогнозування кризових явищ, їх попередження та завчасного створення резервів для усунення їх наслідків. Ключовим фактором чого є визначення та врахування всіх складових макроекономічної нестабільності.

Запропонована шоста складова макроекономічної нестабільності регіонів - воєнна нестабільність - потребує розробки комплексних стратегій безпеки, включаючи зміцнення

обороздатності країни, забезпечення соціальної та економічної підтримки для постраждалих регіонів, а також активну міжнародну співпрацю для післявоєнного відновлення, підтримання миру та стабільності. Важливо також займатися питаннями реінтеграції постраждалих територій та населення, відновлення інфраструктури та економічної діяльності у зонах конфлікту.

Ключові слова: регулювання економіки регіонів, макроекономічна нестабільність, розвиток регіонів, соціально-економічний стан регіону, складові макроекономічної нестабільності.

Постановка проблеми. Проблема визначення основних напрямів державного регулювання економіки регіонів в умовах макроекономічної нестабільності під час повномасштабного вторгнення є актуальною та складною в сучасних глобальних умовах. Макроекономічна нестабільність та вторгнення можуть викликати серйозні виклики для регіональної економіки, потребуючи відповідних стратегій та інструментів державного втручання [1].

Динамічні зміни у внутрішньому середовищі, зокрема демографічні зрушення, зміни у структурі зайнятості та розвитку місцевої інфраструктури, також підкреслюють необхідність постійного моніторингу та оновлення інструментів регулювання економіки регіонів. Подальші дослідження в цій галузі можуть допомогти у створенні більш адаптивних і стійких моделей розвитку, здатних протистояти зовнішнім шокам та сприяти довгостроковому економічному зростанню в регіонах навіть в умовах макроекономічної нестабільності.

Важливо також враховувати значення соціально-економічного розвитку регіону у процесі прийняття управлінських рішень на всіх рівнях влади. Надання регіонам можливості оперативно реагувати на зміни економічних умов та оптимізувати свої ресурси залежить від точності та своєчасності аналізу, тому розширення та поглиблення досліджень у цій сфері сприятиме підвищенню ефективності регіонального управління та розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Першим українським вченим, який вніс значний внесок у розвиток регіональної економіки, є В. А. Поповкін [2]. Він визначив ключові терміни, методичні підходи та особливості регіональної економіки України, а також досліджував

багатофакторні аспекти сталого регіонального розвитку. Зокрема, В. А. Поповкін запропонував базову методологію для регіональної політики. З. В. Герасимчук [3], у свою чергу, продовжив цей напрям, розширивши розуміння і впровадження концепцій сталого розвитку в рамках регіональної політики. Його дослідження охоплюють розвиток інфраструктури, підтримку малого та середнього бізнесу в регіонах, а також стратегії ефективного використання ресурсів для підвищення життєвого рівня населення.

Н. Л. Гавкалова [4] та А. І. Сухорукова [5] детально досліджували аспекти соціально-економічного розвитку регіонів, зосереджуючись на їхньому плануванні, прогнозуванні та моделюванні. Вони вивчали взаємозв'язки інфраструктурних та економічних процесів в регіонах, а також вплив соціально-економічних чинників на розвиток регіональної економіки. Н. М. Попадинець [6] у своїй роботі, розробив програми для реалізації регіональної структурної політики та впровадив механізми її реалізації. Його дослідження спрямовані на забезпечення ефективного використання ресурсів регіонів, стимулювання інвестиційної активності та підтримку сталого розвитку місцевих економік. Ці наукові доробки стали важливими кроками у напрямку оптимізації регіональної політики та підвищення життєвого рівня населення в українських регіонах.

Крім вищезазначених науковців питаннями стратегічного планування регіонального розвитку, визначенням стратегічних домінант регіонального адміністрування, стратегічним плануванням розвитку територій та питаннями ефективного управління регіональним розвитком займалися М. І. Назарова [7],

Ю. В. Мирошниченко [8], М. А. Латинін [9] А. В. Гречко [10] В. О. Брянцев [11], Н. О. Кухарська, Н. А. Клевцевич [12], О. М. Бородіна, Л. І. Плотнікова [13], Г. М. Мельниченко, С. П. Білоус [14], З. Бурик [15], С. В. Корнієвський [16], М. М. Бучнєв, Є. А. Івченко, Н. О. Держак, І. В. Моргачов [17], А. П. Безхлібна [18] та інші.

Теоретичні основи державного управління регіональним розвитком розглядав М. А. Латинін [9], проводячи аналіз принципів і підходів до формування ефективної регіональної політики, яка враховує специфіку окремих територій та їхніх ресурсів. Він розглядав питання децентралізації, участі місцевих громад у процесі прийняття рішень, а також методи інтеграції регіональної політики в загальнодержавну стратегію розвитку. Він також досліджував механізми впровадження інновацій та забезпечення стійкого економічного зростання на рівні регіонів.

Однак, серед значної кількості досліджень, присвячених державному регулюванню економіки регіонів, недостатньо уваги приділено саме регулюванню економіки регіонів в умовах макроекономічної нестабільності. В умовах нестабільної економічної ситуації, викликаній глобальними кризами, зокрема пандемією та воєнними конфліктами, необхідно детально аналізувати та розробляти специфічні стратегії управління, які б враховували ці виклики та забезпечували стабільний розвиток регіонів. Потреба в глибокому розумінні та адаптації до таких умов є критично важливою для підтримки сталого економічного зростання та мінімізації негативних наслідків зовнішніх шоків для регіональної економіки.

Мета статті – аналіз та систематизація теоретичних аспектів і сутнісних дефініцій державного регулювання економіки регіонів в умовах макроекономічної нестабільності, а також визначення основних засад ефективного управління регіональною політикою в умовах макроекономічної нестабільності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблематика державного регулювання в умовах макроекономічної

нестабільності сучасної держави є важливим напрямком економічних досліджень останніх років. Особливу увагу при цьому приділяється високій адаптивності та динаміці систем стратегічного управління, які постійно оновлюють базові положення екзогенної теорії економічного зростання в десятках провідних країн світу Цей напрямок досліджень зумовлений потребою реагувати на зміни в економічному середовищі, що підкреслюють важливість постійного аналізу та модернізації стратегічного управління урядами [12].

Такий підхід не лише сприяє вдосконаленню макроекономічного регулювання, але й сприяє сталому економічному зростанню та підвищенню конкурентоспроможності країни на міжнародному рівні.

Сучасні глобальні тенденції розвитку світової економіки суттєво впливають на розвиток країн і їхніх регіонів, зокрема у можливостях виходу на світові ринки з конкурентоспроможною продукцією. Досвід європейських країн демонструє позитивні результати від переходу від вертикальних до децентралізованих систем управління, що сприяє сталому розвитку регіонів [10].

Однак, імплементація європейських моделей сталого розвитку без урахування специфічних інституційних, політичних, економічних, екологічних та соціальних особливостей України не принесе очікуваних результатів.

Науково-методичні основи визначення тенденцій розвитку соціальних процесів передбачають розробку структурованої схеми аналізу та застосування відповідних методів дослідження для кожного процесу. До найбільш ефективних методів у цій сфері належать соціально-територіальна систематизація, яка включає класифікацію, типологію, районування та інші підходи [7].

Ці методи дозволяють всебічно оцінити та систематизувати соціальні процеси, виявити ключові тенденції та особливості їх розвитку у різних територіальних одиницях, а також забезпечити основи для формування науково обґрунтованих управлінських рішень.

Усі сектори економіки по-різному і в різному ступені реагують на вплив економічного циклу. Зокрема, економічний цикл значно сильніше впливає на обсяги виробництва та рівень зайнятості в галузях, які виробляють інвестиційні товари та товари тривалого користування, порівняно з галузями, що випускають товари короткочасного користування [8].

Таким чином, галузі, що спеціалізуються на виробництві інвестиційних товарів, більш вразливі до змін в економічних умовах, а їх виробничі обсяги та зайнятість зазнають значних коливань у відповідь на економічні підйоми і спади.

Регіональне управління спрямоване на аналіз та взаємодію різних ресурсів, природного середовища, ринкових процесів та соціальних взаємовідносин. Це включає в себе виявлення наявних проблем і забезпечення сталого балансу у розвитку регіонів [16].

Основною метою регіонального управління є не лише зрозуміння та аналіз сучасних динамічних процесів у регіоні, але й активна підтримка взаємодії між різними секторами економіки та суспільством. Важливою частиною цього підходу є ідентифікація і вирішення актуальних проблем, що дозволяє забезпечити гармонійний розвиток та сталість у регіональному контексті [18].

Підхід до регіональної економіки з позицій теорії суспільного відтворення передбачає встановлення взаємозв'язків і залежностей між різними елементами, які беруть участь у формуванні безперервних процесів відтворення матеріальних, трудових і фінансових ресурсів регіону. Особливість цього підходу полягає в тому, що регіон будь-якого рівня розглядається як цілісна система, в межах якої замикається сукупність відтворювальних циклів [15].

Застосування цього підходу в умовах ринкової економіки ускладнюється переходом від просто використання ресурсів до їхнього системного відтворення, що потребує врахування багатьох факторів та інтеграції різних галузей економіки. Це означає необхідність створення ефективних механізмів управління ресурсами та їх

відтворення, які б забезпечували сталий розвиток регіону в довгостроковій перспективі, враховуючи як внутрішні, так і зовнішні виклики.

Оцінка ефективного управління регіональною політикою в умовах макроекономічної нестабільності потребує застосування методичних підходів, які враховують складність та динамічність зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на розвиток регіонів:

- оцінювання впливу макроекономічних чинників, таких як інфляція, рівень безробіття, обсяг внутрішнього валового продукту, зовнішньоекономічні зв'язки та інвестиційний клімат, що дозволяє визначити загальні тенденції і ризики, які можуть впливати на регіональний розвиток;
- виконання регулярного моніторингу соціально-економічних показників, таких як рівень життя населення, доступність послуг, стан інфраструктури, рівень освіти та охорони здоров'я, що дозволяє виявляти проблемні зони та оцінювати ефективність політичних рішень;
- застосування методів стратегічного планування для розробки довгострокових програм розвитку регіонів з урахуванням макроекономічної нестабільності. це включає визначення стратегічних цілей, пріоритетів розвитку, а також механізмів і ресурсів для їх досягнення.
- використання сценарного аналізу для моделювання можливих варіантів розвитку регіонів в умовах різних макроекономічних ситуацій, що дозволяє підготуватися до різних сценаріїв і розробити відповідні стратегії реагування;
- розробка і впровадження системи індикаторів для оцінки ефективності регіональної політики; такі індикатори можуть включати економічні, соціальні та екологічні аспекти, дозволяючи комплексно

оцінити вплив політичних заходів на розвиток регіонів.

Отже, методичні підходи до оцінки ефективного управління регіональною політикою в умовах макроекономічної нестабільності мають бути комплексними, гнучкими та адаптивними, враховуючи різноманітні внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на розвиток регіонів.

У дослідженнях сфери територіального розвитку О. М. Бородіна та Л. І. Плотнікова [13] виділяють п'ять основних складових макроекономічної нестабільності розвитку регіонів: процесна або програмна нестабільність; екологічна або біосистемна нестабільність; суспільна і культурна нестабільність; економічна нестабільність; політична нестабільність.

На рис. 1 представлено удосконалену авторами схему складових макроекономічної нестабільності регіонів та напрями їх подолання.

Пропонована складова макроекономічної нестабільності регіонів, а саме, воєнна нестабільність, є вкрай актуальною саме для України в сучасних умовах повномасштабного воєнного вторгнень. Проте її доцільно застосовувати і поза межами українського досвіду, адже наразі у світі триває більше поточних 40 воєнних конфліктів на територіях десятків країн [20].

Отже, було визначено шість основних складових макроекономічної нестабільності: процесна або програмна нестабільність; екологічна або біосистемна нестабільність; суспільна і культурна нестабільність; економічна нестабільність; політична нестабільність та запропоновано шоста складова - воєнна нестабільність. Також було окреслено напрямки подолання кожної з них.

Для процесної або програмної нестабільності важливо вдосконалювати механізми державного управління та підвищувати ефективність програм економічного розвитку. Це може включати створення більш прозорих та відповідальних інституцій, розробку довгострокових стратегій з урахуванням можливих ризиків та невизначеностей.

Екологічна або біосистемна нестабільність вимагає впровадження

заходів щодо збереження та раціонального використання природних ресурсів, розвитку екологічно чистих технологій та підвищення екологічної обізнаності населення. Важливо також розробляти стратегії адаптації до змін клімату та зменшення негативного впливу людської діяльності на навколишнє середовище.

Суспільна і культурна нестабільність потребує підтримки соціальної згуртованості та культурного розмаїття. Це включає забезпечення доступу до якісної освіти та охорони здоров'я, підтримку культурних ініціатив та збереження історичної спадщини, а також зміцнення інститутів громадянського суспільства.

Економічна нестабільність вимагає проведення структурних реформ, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності економіки, диверсифікацію її структури та зниження залежності від зовнішніх факторів. Це також включає розвиток інноваційних секторів, підтримку малого та середнього бізнесу, залучення інвестицій та покращення інфраструктури.

Політична нестабільність може бути подолана шляхом зміцнення демократичних інститутів, забезпечення верховенства права та підвищення прозорості та підзвітності уряду. Важливо також створювати умови для конструктивного політичного діалогу та запобігання конфліктам на різних рівнях.

Запропонована шоста складова - воєнна нестабільність - потребує розробки комплексних стратегій безпеки, включаючи зміцнення обороноздатності країни, забезпечення соціальної та економічної підтримки для постраждалих регіонів, а також активну міжнародну співпрацю для післявоєнного відновлення, підтримання миру та стабільності. Важливо також займатися питаннями реінтеграції постраждалих територій та населення, відновлення інфраструктури та економічної діяльності у зонах конфлікту.

Ці заходи, спрямовані на подолання різних видів нестабільності, є важливими для забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіонів та країни в цілому.

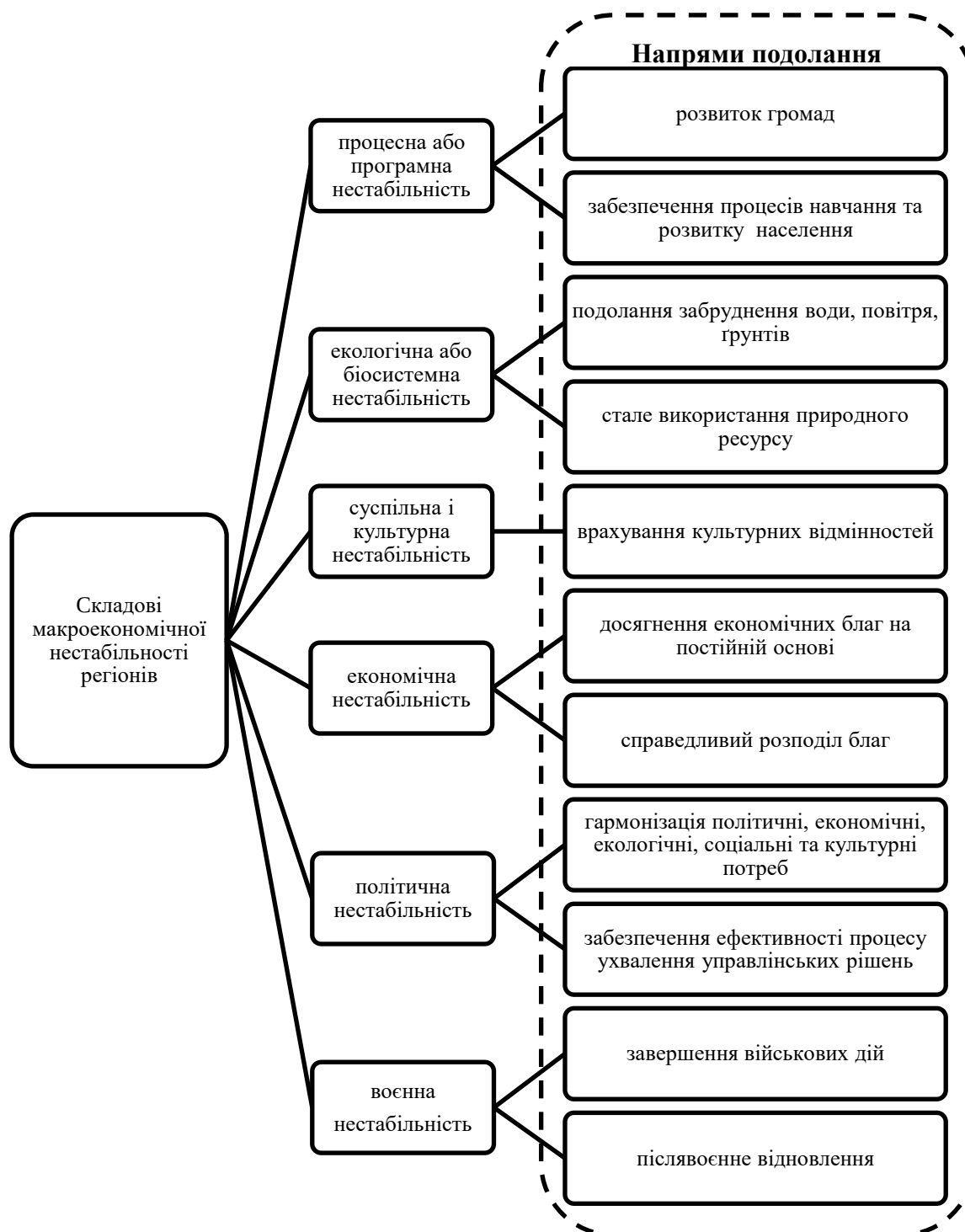

Рис. 1. Складові макроекономічної нестабільності регіонів та напрями їх подолання (удосконалено авторами на основі [13])

В результаті проведеного аналізу наукових джерел [8-19] було з'ясовано, що наукові підходи до державного регулювання економіки регіонів в умовах макроекономічної нестабільності базуються на кількох ключових концепціях та інструментах, спрямованих на стабілізацію економічної ситуації, зменшення негативних

наслідків макроекономічної нестабільності та забезпечення стійкого розвитку регіонів:

1. Антикризове управління, це система заходів, спрямованих на виявлення, оцінку та нейтралізацію негативних впливів кризових явищ на економіку регіонів. Включає розробку стратегічних і тактичних планів, створення кризових штабів і

розробку комплексних антикризових програм.

2. Державне регулювання грошової маси і кредитних умов для стимулювання економічної активності; в умовах макроекономічної нестабільності можуть бути знижені процентні ставки, збільшене кредитування підприємств, здійснюватися валютні інтервенції для стабілізації національної валюти.

3. Використання податково-бюджетних інструментів для стимулювання економіки, що може включати збільшення державних видатків на інфраструктурні проекти, соціальні програми, а також зниження податків для підприємств і громадян для підвищення їхньої платоспроможності.

4. Регуляторні заходи, які включають зміну нормативно-правової бази для підтримки економічної активності, зокрема спрощення процедури отримання дозволів, зниження адміністративних бар'єрів для бізнесу, підтримка експорту та імпорту.

5. Розробка програм підтримки малого і середнього бізнесу через субсидії, гранти, пільгове кредитування, що сприяє збереженню робочих місць та стимулює економічне зростання на місцевому рівні.

6. Диверсифікація економіки, спрямована на зниження залежності регіону від окремих галузей шляхом розвитку нових напрямків економічної діяльності. Це дозволяє зменшити вплив криз на окремі сектори економіки.

7. В умовах макроекономічної нестабільності важливо забезпечити соціальний захист населення через програми допомоги безробітним, підтримку малозабезпечених верств населення, забезпечення доступу до медичних і освітніх послуг.

8. Інвестування в наукові дослідження та розвиток технологій, що може стати двигуном економічного зростання і допомогти регіонам пристосуватися до нових умов та викликів.

9. Використання фінансової та технічної допомоги від міжнародних організацій та іноземних держав для подолання кризових явищ.

10. Розробка і реалізація цільових програм розвитку окремих регіонів, враховуючи їх специфіку та потреби. Це включає інвестиції в інфраструктуру, підтримку місцевого бізнесу та розвиток людського капіталу.

Застосування цих наукових підходів допомагає урядам ефективніше реагувати на наслідки макроекономічної нестабільності, мінімізувати їх негативні впливи і забезпечити стабільний розвиток регіонів навіть в умовах складних економічних ситуацій.

Висновки. На основі проведеного дослідження теоретичних аспектів та визначення сутнісних дефініцій державного регулювання економіки регіонів в умовах макроекономічної нестабільності було окреслено напрямки застосування методичних підходів до оцінки ефективного управління регіональною політикою в умовах макроекономічної нестабільності; розглянуто ключові концепції, на яких базуються наукові підходи до державного регулювання економіки регіонів в умовах макроекономічної нестабільності та запропоновано уточнену схему складових макроекономічної нестабільності регіонів та розширено напрями їх подолання.

Запропонована шоста складова макроекономічної нестабільності регіонів - воєнна нестабільність - потребує розробки комплексних стратегій безпеки, включаючи зміцнення обороноздатності країни, забезпечення соціальної та економічної підтримки для постраждалих регіонів, а також активну міжнародну співпрацю для післявоєнного відновлення, підтримання миру та стабільності. Важливо також займатися питаннями реінтеграції постраждалих територій та населення, відновлення інфраструктури та економічної діяльності у зонах конфлікту.

Методичні підходи до оцінки ефективного управління регіональною політикою в умовах макроекономічної нестабільності мають бути комплексними, гнучкими та адаптивними, враховуючи різноманітні внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на розвиток регіонів.

Список літератури

1. Лавроненко Г. О, Барабанова В. В. Основні напрями державного регулювання економіки регіонів в умовах макроекономічної нестабільності під час повномасштабного вторгнення. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3072>.
2. Поповкін В. А. Регіонально-цілісний підхід в економіці. Київ: Наукова думка. 1993. 218 с.
3. Герасимчук З. В. Регіональна політика сталого розвитку: методологія формування, механізми реалізації. Луцьк: Надстир'я. 2001. 528 с.
4. Управління регіональним розвитком: проблеми та перспективи : монографія / за заг. ред. Н. Л. Гавкалової. Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2013. 400 с.
5. Моделювання та прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів України: монографія / за ред. А. І. Сухорукова. Київ : НІСД, 2012. 368 с.
6. Попадинець Н. М. Суть механізму реалізації регіональної структурної політики. *Регіональна економіка*. 2014. №3. С. 48-55.
7. Назарова М. І. Методи визначення рівня соціально-економічного розвитку регіону. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. № 19. С. 62-65.
8. Мирошниченко Ю. В. Макроекономічна нестабільність та її наслідки для економіки України. *Економічний аналіз*. 2016. Том 25. № 1. С. 83-88.
9. Латинін М. А. Теоретичні основи державного управління регіональним розвитком. *Науковий вісник: Державне управління*. 2018. Випуск № 1. С. 57-66.
10. Гречко А. В. Передумови сталого розвитку регіонів України. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2018. № 4 (16). С. 140-146.
11. Брянцев В. О. Сталий розвиток регіону: сучасні підходи та принципи. *Серія: Економіка і управління. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2018. Том 29 (68). № 3. С. 87-90.
12. Кухарська Н. О., Клевцевич Н. А. Нормативно-правовий механізм забезпечення стратегічного планування регіонального розвитку. *Бізнесінформ*. 2018. Випуск № 1. С. 79-84.
13. Бородіна О. М., Плотнікова Л. І. Стратегічні доміанти регіонального адміністрування в сучасних умовах. *Регіональне управління та місцеве самоврядування*. 2019. № 2 (21). С. 142-148..
14. Мельниченко Г. М., Білоус С. П. Інноваційний розвиток регіону як складова частина загальної стратегії національного розвитку. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. Том 31 (70). № 1. С. 170-174.
15. Бурик З. Стратегічне планування розвитку територій, як інструмент управління. *Публічне урядування*. 2020. Випуск № 5 (25). С. 53-62.
16. Корнієвський С. В. Теоретичні визначення складників методологічного базису публічного управління регіональним розвитком. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2021. Випуск 24. С. 16-24.
17. Бучнев М. М., Івченко Є. А., Держак Н. О., Моргачов І. В. Дослідження питання ефективного управління регіональним розвитком у системі державної регіональної політики. *Modern Economics*. 2021. № 25. С. 33-39.
18. Безхлібна А. П. Конкурентоспроможність відновлювальної екосистеми в період післявоєнної відбудови. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Економіка країни і регіонів в умовах воєнного стану та аспекти повоєнного відновлення»*. Одеса. 2023. С. 64-67.
19. Стратегія сталого розвитку України на період до 2030 року. URL: <https://w1.c1.rada.gov.ua › pls › zweb2 › webproc34>.
20. Список поточних збройних конфліктів. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Список_поточних_збройних_конфліктів.

References

1. Lavronenko, H. O., Barabanova, V. V. (2023). *Osnovni napriamy derzhavnoho rehuliuvannia ekonomiky rehioniv v umovakh makroekonomichnoi nestabilnosti pid chas povnomasshtabnoho vtorhnennia* [The main directions of state regulation of the regional economy in the context of macroeconomic instability during a full-scale invasion]. *Ekonomika ta suspilstvo* [Economy and society], no. 56. Available at : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3072>.
2. Popovkin, V. A. (1993). *Rehionalno-tsilisnyi pidkhid v ekonomitsi* [Regional and integrated approach in the economy]. Kyiv, Naukova Dumka Publ., 218 p.
3. Herasymchuk, Z. V. (2001). *Rehionalna polityka staloho rozvytku: metodolohiia formuvannia, mekhanizmy realizatsii* [Regional sustainable development policy: formation methodology, implementation mechanisms]. Lutsk, Nadstyria Publ., 528 p.
4. Havkalova, N. L. Ed. (2013). *Upravlinnia rehionalnym rozvytkom: problemy ta perspektyvy: monohrafiia* [Management of regional development: problems and prospects: monograph]. Kharkiv, Simon Kuznets KhNEU Publ., 400 p.
5. Sukhorukov, A. I. (2012). *Modeliuvannia ta prohnouzuвання sotsialno-ekonomichnoho rozvytku rehioniv Ukrainy: monohrafiia* [Modeling and forecasting of the socio-economic development of the regions of Ukraine: monograph]. Kyiv, NISD Publ., 368 p.
6. Popadynets, N. M. (2014). *Sut mekhanizmu realizatsii rehionalnoi strukturnoi polityky* [The essence of the implementation mechanism of the regional structural policy]. *Rehionalna ekonomika* [Regional economy], no 3, pp. 48-55.
7. Nazarova, M. I. (2011). *Metody vyznachennia rivnia sotsialno-ekonomichnoho rozvytku rehionu* [Methods of determining the level of socio-economic development of the region]. *Investytsii: praktyka ta dosvid* [Investments: practice and experience], no. 19, pp. 62-65.
8. Myroshnychenko, Yu. V. (2016). *Makroekonomichna nestabilnist ta yii naslidky dlia ekonomiky Ukrainy* [Macroeconomic instability and its consequences for the economy of Ukraine]. *Ekonomichnyi analiz* [Economic analysis], vol. 25, no. 1, pp. 83-88.
9. Latynin, M. A. (2018). *Teoretychni osnovy derzhavnoho upravlinnia rehionalnym rozvytkom* [Theoretical foundations of state management of regional development]. *Naukovyi visnyk: Derzhavne upravlinnia* [Scientific Bulletin: State Administration], issue 1, pp. 57-66.
10. Hrechko, A. V. (2018). *Peredumovy staloho rozvytku rehioniv Ukrainy* [Prerequisites of sustainable development of the regions of Ukraine]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia* [Problems and prospects of economics and management], no. 4 (16), pp. 140-146.
11. Briantsev, V. O. (2018). *Stalyi rozvytok rehionu: suchasni pidkhody ta pryntsyipy* [Sustainable development of the region: modern approaches and principles]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Ekonomika i upravlinnia* [Scientific notes of TNU named after V. I. Vernadskyi Series: Economics and management], vol. 29 (68), no. 3, pp. 87-90.
12. Kukharska, N. O., Klievtsievych, N. A. (2018). *Normatyvno-pravovyi mekhanizm zabezpechennia stratehichnoho planuvannia rehionalnoho rozvytku* [Regulatory and legal mechanism for ensuring strategic planning of regional development] *Biznesinform* [Businessinform], issue 1, pp. 79-84.
13. Borodina, O. M., Plotnikova, L. I. (2019). *Stratehichni dominanty rehionalnoho administruvannia v suchasnykh umovakh* [Strategic dominants of regional administration in modern conditions]. *Rehionalne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia* [Regional management and local self-government], no. 2 (21), pp. 142-148.
14. Melnychenko, H. M., Bilous, P. P. (2020). *Innovatsiinyi rozvytok rehionu yak skladova chastyna zahalnoi stratehii natsionalnoho rozvytku* [Innovative development of the region as an integral part of the general strategy of national development]. *Vcheni*

- zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. *Seriia: Ekonomika i upravlinnia* [Scientific notes of Taurida V. I. Vernadsky National University. Series: Economics and management.], vol. 31 (70), no. 1, pp. 170-174.
15. Buryk, Z. (2020). *Stratehichne planuvannia rozvytku terytorii, yak instrument upravlinnia* [Strategic planning of territorial development as a management tool]. *Publichne uriaduvannia* [Public administration], issue 5 (25), pp. 53-62.
 16. Korniiievskiy, S. V. (2021). *Teoretychni vyznachennia skladnykh metodologichnoho bazysu publichnoho upravlinnia rehionalnym rozvytkom* [Theoretical definitions of the components of the methodological basis of public management of regional development]. *Publichne upravlinnia i administruvannia v Ukraini* [Public management and administration in Ukraine], issue 24, pp. 16-24.
 17. Buchniev, M. M., Ivchenko, Ye. A., Derzhak, N. O. & Morhachov, I. V. (2021). *Doslidzhennia pytannia efektyvnoho upravlinnia rehionalnym rozvytkom u systemi derzhavnoi rehionalnoi polityky* [Study of the issue of effective management of regional development in the system of state regional policy]. *Modern Economics*, no. 25, pp. 33-39.
 18. Bezkhlibna, A. P. (2023). *Konkurentospromozhnist vidnovliuvanoi ekosystemy v period pisliavoiennoi vidbudovy* [Competitiveness of the restoration ecosystem in the period of post-war reconstruction]. *Ekonomika krainy i rehioniv v umovakh voiennoho stanu ta aspekty povoiennoho vidnovlennia: materialy Vseukrainskoi naukovopraktychnoi konferentsii* [Materials of the All-Ukrainian scientific and practical conference «Economy of the country and regions under martial law and aspects of post-war recovery»]. Odesa, pp. 64-67.
 19. *Stratehiia staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku* [Strategy of sustainable development of Ukraine for the period until 2030]. Available at: <https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34>.
 20. *Spysok potochnykh zbroinykh konfliktiv* [List of current armed conflicts]. Available at: https://uk.wikipedia.org/wiki/Spysok_potochnykh_zbroinykh_konfliktiv..

Objective. The objective of the article is to analyze and systematize the theoretical aspects and essential definitions of state regulation of the economy of regions in the context of macroeconomic instability, as well as to determine the basic principles of effective management of regional policy in the context of macroeconomic instability.

Methods. The following methods are applied to conduct the research: the analysis method (to study the theoretical aspects and determine the essential definitions of the state regulation of the economy of the regions), the induction method (to highlight the areas of application of methodological approaches to the assessment of the effective management of regional policy in conditions of macroeconomic instability and to define key concepts which are based on scientific approaches to the state regulation of the economy of regions in conditions of macroeconomic instability) and a graphic method (for building a refined scheme of the components of macroeconomic instability of regions and expanding the directions for overcoming them).

Results. Macroeconomic instability is characterized by significant fluctuations in key macroeconomic indicators which may be caused by internal and external economic, political, and social factors. Macroeconomic instability affects regional development due to reduced investment, reduced budget revenues, increased unemployment and social tension.

In order to achieve socio-economic stability and successful development of the region, state regulation should ensure successful overcoming of macroeconomic instability by forecasting crisis phenomena, preventing them and creating reserves in advance to eliminate their consequences. The key factor is the definition and consideration of all components of macroeconomic instability. The proposed sixth component of regional macroeconomic instability - military instability - requires the development of comprehensive security strategies, including strengthening the country's defense capabilities, providing social and economic support for affected regions as well as active

international cooperation for post-war reconstruction, maintaining peace and stability. It is also important to deal with issues of reintegration of the affected territories and population, restoration of infrastructure and economic activity in conflict zones.

Key words: *regional economy regulation, macroeconomic instability, regions development, region socio-economic state, macroeconomic instability components.*

Надійшла до редакції: 22.03.24